

ioi

Ministerie van Defensie

Draagvlakmonitor Defensie

Rapportage Q3 en Q4 2025
TOS-26-021 – Maart 2026

Colofon

In opdracht van

Ministerie van Defensie

DPC2141

Draagvlakmonitor Defensie – Rapportage tweede halfjaar 2025, Q3 en Q4

Ministerie van Defensie

B.A. Koekenberg, M. Dirksen

CHOICE Insights + Strategy

Martin Siebelhoff, Lindsey van Bokhorst

*Dit rapport is opgesteld door CHOICE Insights + Strategy. Wij verzoeken de opdrachtgever bij publicatie CHOICE Insights + Strategy als bron te vermelden.

Inhoudsopgave

01. <u>Opzet & uitvoering</u>	4
02. <u>Leeswijzer Draagvlakmodel</u>	8
03. <u>Resultaten</u>	12
3.1 <u>Draagvlakmodel</u>	13
04. <u>Bijlagen</u>	30

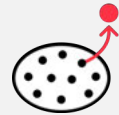
01 Opzet & uitvoering

Opzet & uitvoering

Centrale vraag, doelstellingen en uitvoering

Centrale vraag

In welke mate dragen publieke percepties en waardering voor (de uitvoer van) diverse taken en activiteiten bij aan het algehele draagvlak voor Defensie onder burgers?

Populatie & steekproef

- Brede representatieve steekproef van Nederlands publiek, 16-75 jaar
- Q3 2025: n=877
- Q4 2025: n=878

Weging

Resultaten zijn gewogen naar kenmerken leeftijd, geslacht, opleiding en regio (Nielsen). Met een betrouwbaarheidstoets van 95% bedraagt de foutenmarge 2,3% in Q3 en Q4.

Doelstellingen

- Structureel inzicht in algehele draagvlak en pijlers uit model;
- Structureel inzicht in diverse taken, activiteiten, communicatie en informatievoorziening;
- Structureel inzicht in trends en verschuivingen ten opzichte van eerdere metingen.

Datacollectieperiode

Q3: 1 juli t/m 25 september 2025
Q4: 2 oktober t/m 31 december 2025

Dataverzameling middels online vragenlijst (CAWI).

Leeswijzer

Resultaten die significant hoger zijn dan het voorgaande semester worden weergegeven in **groen**, resultaten die significant lager zijn worden weergegeven in het **rood**.

Achtergrond en opzet (1)

Sinds 2022 voert CHOICE Insights + Strategy in samenwerking met de Directie Communicatie (DCo) van het Ministerie van Defensie onderzoek uit naar het draagvlak voor Defensie onder Nederlandse burgers (16-75 jaar).

Leeswijzer

Het rapport bestaat uit drie hoofdstukken en bevat de bevindingen voor alle onderdelen uit het draagvlakmodel, evenals het algemene draagvlak voor Defensie onder burgers.

Ieder hoofdstuk begint met een samenvattende conclusie, overzicht van de belangrijkste kerncijfers, en een toelichting over de vraagstelling indien nodig. In het geval dat er sprake is van een significant verschil ten opzichte van het voorgaande halfjaar, wordt dit in de tekst benoemd. Ook verschuivingen over de langere termijn worden opgenomen wanneer dit relevant is. Na het tonen van de kerncijfers worden alle uitkomsten nog een keer in visuele vorm (grafiek of tabel) getoond.

Achtergrond en opzet (2)

Toelichting verschillen 2022 met voorgaande metingen

Sinds 2017 voert het ministerie van Defensie onderzoek uit naar het draagvlak voor de organisatie en de uitvoering van grondwettelijke taken onder Nederlandse burgers. Per januari 2022 is CHOICE Insights + Strategy samenwerkingspartner van het Ministerie van Defensie en uitvoerend bureau voor de Draagvlakmonitor Defensie.

Om een soepele overdracht tussen uitvoerders te garanderen, hebben CHOICE Insights + Strategy en Directie Communicatie (DCo) de nodige maatregelen getroffen om de kans op een trendbreuk zo klein mogelijk te houden. Hierbij is onder meer met extra aandacht gelet op minimale aanpassingen in de opzet van het onderzoek, het hanteren van gelijke analyses voor het Draagvlakmodel, en de kwaliteit en representativiteit van de steekproef onder de Nederlandse bevolking. Echter, enig effect van de verandering van online onderzoekspanel is nooit volledig uitgesloten.

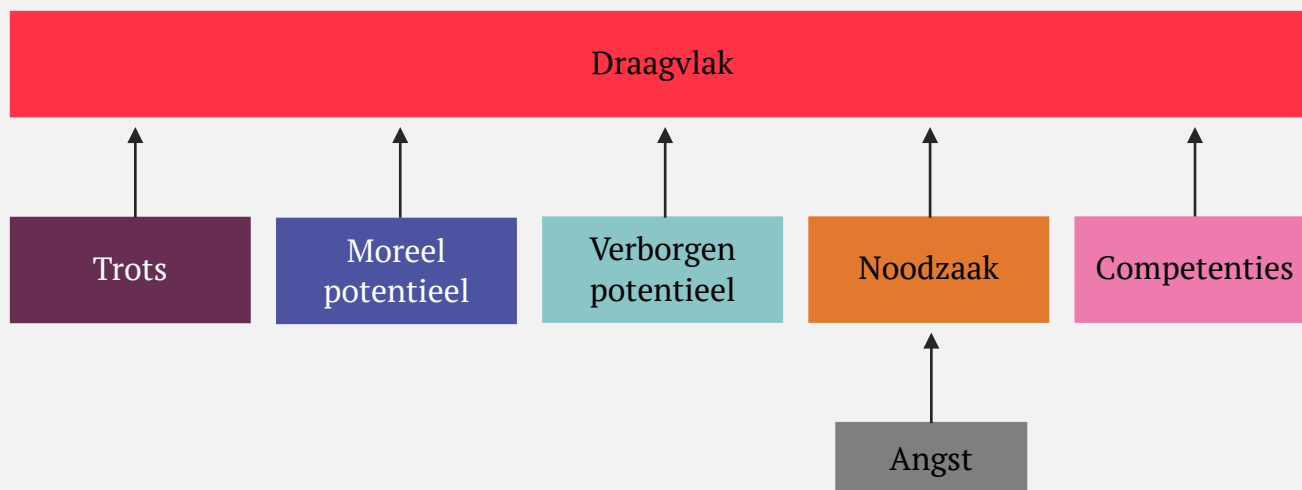
Ondanks de getroffen maatregelen is gebleken dat bepaalde resultaten van 2022 afwijken van de resultaten van eerdere metingen. Om deze reden is in Q1 van 2023 een aanvullend onderzoekspanel ingeschakeld, een zogenoemd ‘schaduwpanel’, om te achterhalen in hoeverre deze verschillen het gevolg kunnen zijn van de samenstelling van het standaardpanel. Uit vergelijking van de panels blijkt dat het standaardpanel een afwijkende respondentensamenstelling heeft. De resultaten van het schaduwpanel blijken overeen te komen met de resultaten vóór 2022. Om deze reden is besloten om per direct over te stappen van panel. Vanaf 2023 verloopt de datacollectie van de Draagvlakmonitor Defensie dus via het andere panel.

Hierbij dient de volgende kanttekening te worden gemaakt: hoewel de samenstelling en resultaten van het schaduwpanel meer overeenkomen met de resultaten vóór 2022 dan de resultaten van het standaardpanel, kunnen bevindingen niet geheel los worden gezien van de actualiteit, evenals extra media-aandacht voor Defensie als gevolg hiervan. Resultaten van 2023 kunnen dus alsnog wezenlijk verschillen van resultaten voor 2022.

Vanwege de afwijkende respondentensamenstelling in het standaardpanel 2022, is in samenspraak met Defensie besloten om de resultaten over 2022 in deze en volgende rapportages buiten beschouwing te laten. Om die reden bevatten de trendgrafieken een onderbroken lijn.

02 Leeswijzer Draagvlakmodel

Toelichting Draagvlakmodel

Begin 2017 is aan de hand van een exploratieve studie vastgesteld welke factoren van invloed zijn op het draagvlak voor Defensie. Sinds 2017 vormt het draagvlakmodel zoals dat is vastgesteld in de exploratieve studie de basis voor de vragen in de Draagvlakmonitor Defensie.

Pijlers

Vijf factoren, ook wel pijlers, hebben direct invloed op het algemene rapportcijfer voor draagvlak. Deze pijlers worden aangeduid met de termen: Trots, Moreel Potentieel, Verborgen Potentieel, Noodzaak en Competenties. De zesde pijler – Angst – heeft alleen indirect invloed op het draagvlak, via de pijler Noodzaak. Op de volgende pagina worden de zes pijlers nader toegelicht.

Draagvlakmodel: toelichting op 6 pijlers

Trots

Het gevoel van trots dat burgers voelen voor Defensie is gevraagd in zowel een rapportcijfer als aan de hand van vier stellingen die sterk samenhangen met dit rapportcijfer.

Verborgen potentieel

Het verborgen potentieel is de perceptie dat Defensie veel goede dingen doet die burgers niet zien. De mate waarin iemand verborgen potentieel voelt is gemeten aan de hand van zowel een rapportcijfer als drie stellingen die onderling sterk samenhangen.

Moreel potentieel

Het moreel potentieel is het idee dat medewerkers van Defensie positieve waarden vertegenwoordigen, zoals opofferingsgezindheid en plichtsgetrouwheid. Deze pijler is gemeten aan de hand van een rapportcijfer en vier samenhangende stellingen.

Noodzaak

In welke mate burgers Defensie noodzakelijk achten voor Nederland is uitgedrukt in een rapportcijfer en vier stellingen die een sterke samenhang vertonen met het algemene rapportcijfer voor noodzaak.

Competenties

Voor elk van de drie grondwettelijke hoofdtaken van Defensie wordt een rapportcijfer uitgevraagd, na het voorleggen van een beschrijving per taak. Daarnaast is voor acht specifieke deelcompetenties het functioneren van Defensie voorgelegd in de vorm van de twee stellingen per competentie.

Angst

Angst is gemeten met vier stellingen die vooral ingaan op het gevoel van veiligheid dat Nederlanders ervaren. Deze stellingen hebben een invloed op het gevoel dat Defensie noodzakelijk is voor Nederland. Angst heeft alleen indirect een effect op het draagvlak voor Defensie.

Draagvlakmodel: verdere toelichting

Draagvlak voor Defensie

- Het draagvlak voor Defensie wordt gemeten aan de hand van een rapportcijfer (tussen de 1 en 10) op de vraag: *In hoeverre steun je Defensie?*

Pijlers van het draagvlak voor Defensie

- De pijlers van het draagvlak voor Defensie worden op twee manieren gemeten:
 - Er worden *rapportcijfers* gevraagd voor het spontane en gevoelsmatige oordeel over de pijler.
 - Daarnaast wordt per pijler een aantal *stellingen* voorgelegd die met elkaar (en met het rapportcijfer) samenhangen en die tezamen een beredeneerd oordeel vormen over de pijler. Voor het bepalen van het verband in het draagvlakmodel wordt dit beredeneerde oordeel over de pijler gebruikt.
- Voor het verloop van het oordeel over de pijlers door de tijd heen, wordt daarnaast gekeken naar de gemiddelde verschilscore van de stellingen over een pijler. Die score wordt berekend aan de hand van het verschil tussen het percentage positieve antwoorden op stellingen en het percentage negatieve antwoorden op stellingen. Op pagina 20 van dit rapport wordt uitgebreider toegelicht hoe die verschilcores tot stand komen.

03 *Resultaten*

Resultaten

Draagvlakmodel

Draagvlakmodel / Samenvatting

Steun en noodzaak voor Defensie stabiel

Het draagvlak voor Defensie is in het tweede halfjaar gedaald van 7,2 naar 7,0. Gemiddeld komt het draagvlak in 2025 uit op een 7,1 en daarmee blijft het vrijwel gelijk aan vorig jaar (7,0). De ervaren noodzaak van Defensie is licht gedaald ten opzichte van het afgelopen halfjaar (van 8,1 naar 8,0), maar ligt nog steeds op hetzelfde niveau als in 2024 (8,0). Volgens Nederlanders is Defensie iets minder noodzakelijk door het vertrouwen in sterke bondgenoten.

Perceptie van moreel en verborgen potentieel ongewijzigd

Het moreel potentieel van Defensie wordt opnieuw beoordeeld met een 7,4. Ook de dankbaarheid en bewondering voor de plichtsgetrouwheid van militairen blijven stabiel. Het verborgen potentieel krijgt een 7,5: een meerderheid van de Nederlanders is van mening dat Defensie achter de schermen waardevol en intensief werk verricht, onder meer om aanslagen te voorkomen.

Hogere inschatting van paraatheid internationale missies en NAVO-taken

Uit de beoordeling van specifieke competenties blijkt dat Nederlanders positiever zijn over de paraatheid van zowel Defensie als de NAVO dan een halfjaar geleden. Zo denkt een groter deel van de bevolking dat Defensie over voldoende materieel (34%) en menskracht (25%) beschikt voor internationale missies. Ook de paraatheid van de NAVO wordt gunstiger beoordeeld: 30% verwacht dat er genoeg materieel beschikbaar is voor NAVO-taken en 25% dat er voldoende personeel is.

Bijdrage internationale veiligheid nog steeds belangrijk, maar minder vaak genoemd

De uitvoering van de grondwettelijke taken door Defensie wordt consistent beoordeeld ten opzichte van de vorige meting. Nederlanders geven het verdedigen van het eigen grondgebied een 6,6, het bijdragen aan internationale vrede en veiligheid een 6,7 en ondersteuning bij rampen en crises in Nederland een 7,4. Wanneer gevraagd wordt welke taak het belangrijkste is, wordt de bijdrage aan internationale vrede en veiligheid iets minder vaak genoemd dan in de vorige meting.

Draagvlakmodel / Kerncijfers (1/2)

Draagvlak

7,0

Pijlers voor het draagvlak

Trots op Nederlandse inzet van militairen blijft stabiel

7,0

Nederlanders beoordelen hun trots op Defensie opnieuw met een 7,0, gelijk aan de vorige meting. Het aandeel dat trots is op Nederlandse militairen blijft eveneens stabiel (71%, S1 2025: 73%). Datzelfde beeld geldt voor de waardering voor hun inzet in het binnenland (66%, S1 2025: 69%) en in het buitenland (61%, S1 2025: 63%). Bovendien vindt een ruime meerderheid dat Defensie goed werk verricht: 77%, vrijwel onveranderd ten opzichte van 78% in de vorige meting.

Noodzaak van Defensie neemt iets af

8,0

De ervaren noodzaak van Defensie wordt in het afgelopen halfjaar beoordeeld met een 8,0, een kleine maar significante daling ten opzichte van de vorige meting (8,1). Waar eerder 74% het oneens was met de stelling dat Defensie overbodig is dankzij sterke bondgenoten is dat nu 70%. Tegelijkertijd blijft het brede draagvlak voor het belang van Defensie stabiel: 87% vindt Defensie noodzakelijk om Nederland te beschermen (S1 2025: 88%) en 78% stelt dat een sterkere krijgsmacht belangrijker is dan ooit gezien de toenemende dreiging (S1 2025: 81%).

Gevoel van veiligheid in Nederland neemt af

In de meest recente meting geeft 63% van de Nederlanders aan zich veilig te voelen in Nederland, een significante daling ten opzichte van het vorige halfjaar (67%). Tegelijkertijd verwachten juist minder mensen dat er een aanslag in Nederland zal plaatsvinden: momenteel denkt 22% dat dit *niet* zal gebeuren, tegenover 19% in de vorige meting.

Q1: Onder draagvlak voor Defensie verstaan wij de mate waarin Defensie als organisatie gesteund wordt door de bevolking en de uitgaven aan Defensie terecht worden gevonden. In hoeverre steun je Defensie?

Q2: In hoeverre vind je Defensie noodzakelijk voor Nederland? | Q3: In hoeverre ben je trots op Defensie? | Q19: In hoeverre maak je je zorgen over de veiligheidssituatie in Nederland?

Draagvlakmodel / Kerncijfers (2/2)

Moreel potentieel blijft stabiel

7,4

Het moreel potentieel van Defensie wordt opnieuw beoordeeld met een 7,4. Net als in de vorige meting is een grote meerderheid van de Nederlanders militairen dankbaar (83%, S1 2025: 84%) en spreekt 75% bewondering uit voor hun plichtsgetrouwheid (S1 2025: 76%). Twee derde vindt bovendien dat Defensie gezag uitstraalt (67%, S1 2025: 67%) en 71% is van mening dat men daar weet wat discipline inhoudt (S1 2025: 68%).

Verborgen potentieel en beoordeling onzichtbaar werk stabiel

7,5

Ook het verborgen potentieel blijft stabiel met een score van 7,5. Evenveel Nederlanders als voorheen vinden dat Defensie veel nuttig werk verricht dat vaak onzichtbaar blijft (78%, S1 2025: 80%) en dat er achter de schermen hard wordt gewerkt om aanslagen te voorkomen (71%, S1 2025: 73%).

Competenties: beoordeling grondwettelijke en specifieke taken stabiel

De competenties van Defensie worden beoordeeld aan de hand van de waardering voor de drie grondwettelijke taken. Samengenomen resulteert dit in een gewogen gemiddelde van 6,9, een score die in lijn ligt met die van voorgaande jaren.

Q20: Welk rapportcijfer geef je voor de discipline en toewijding van de Nederlandse militairen?

Q21: In hoeverre denk je dat Defensie achter de schermen belangrijk werk doet?

Q22-24: Volgens de grondwet heeft Defensie drie taken. In hoeverre is Defensie in staat om de onderstaande taken uit te voeren?

6,9

Algemeen
(samengesteld
rapportcijfer)

6,6

Verdedigen van het
Nederlands grond-
gebied en dat van
bevriende landen

6,7

Bijdragen aan
internationale
vrede en veiligheid

7,4

Ondersteunen bij
rampen en crises in
Nederland

De beoordeling van de uitvoering van de grondwettelijke taken door Defensie is gelijk gebleven ten opzichte van het vorige halfjaar. Nederlanders geven het verdedigen van het eigen grondgebied een 6,6, het bijdragen aan internationale vrede en veiligheid een 6,7 en de ondersteuning bij rampen en crises in Nederland een 7,4.

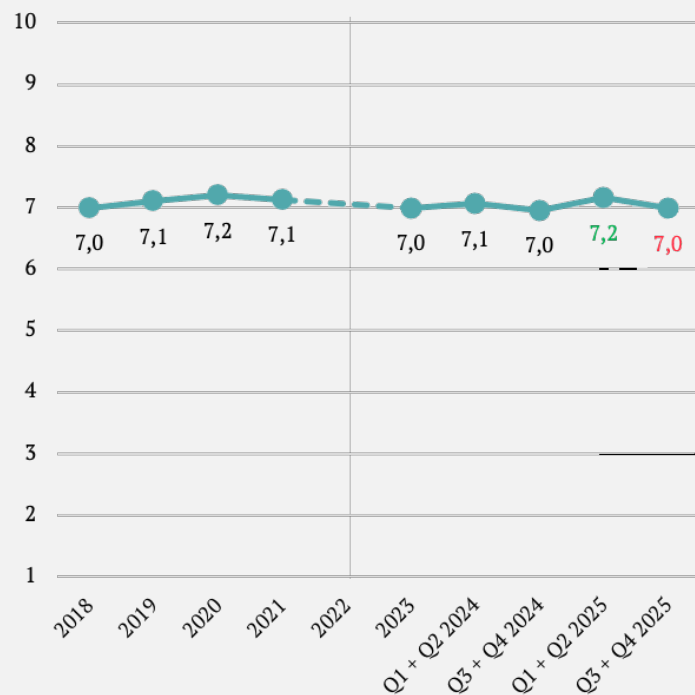
Voor de meeste Nederlanders staat het verdedigen van Nederlands grondgebied bovenaan (61%), gevolgd door hulp bij rampen en crises (20%) in wat zij belangrijk vinden. Het belang dat wordt toegekend aan bijdragen aan internationale vrede en veiligheid is licht afgenomen naar 19%, tegenover 23% in de vorige meting.

De specifieke competenties die significant zijn gestegen sinds het vorige halfjaar zijn Middelen: +8%, Missies: +5% en Samenwerking buitenland: +4%. De Nationale samenwerking wordt lager beoordeeld dan vorig halfjaar met -4%. De overige competenties laten geen significante veranderingen zien (Nationale inzet: 0%, Technologie: 2%, Visie: 3%, Zichtbaarheid: 0%).

Draagvlak voor Defensie: rapportcijfers (1/3)

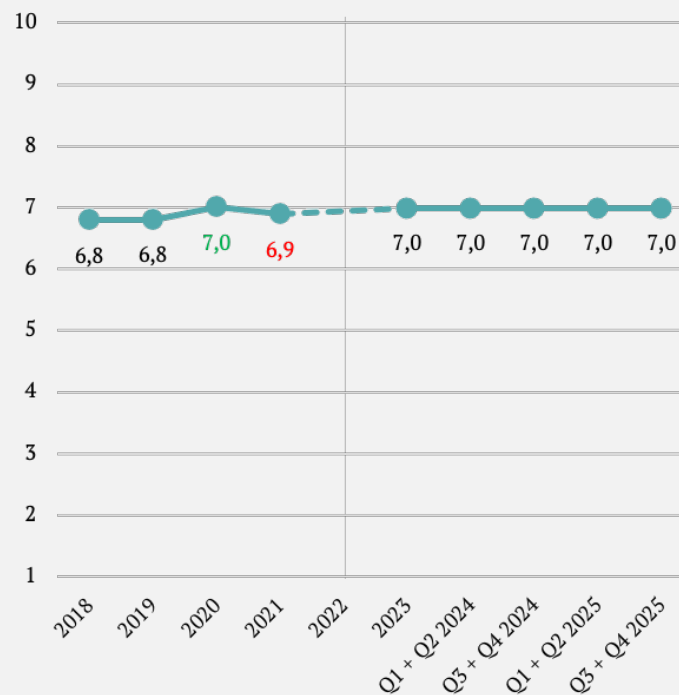
Draagvlak voor Defensie

In hoeverre steun je Defensie?

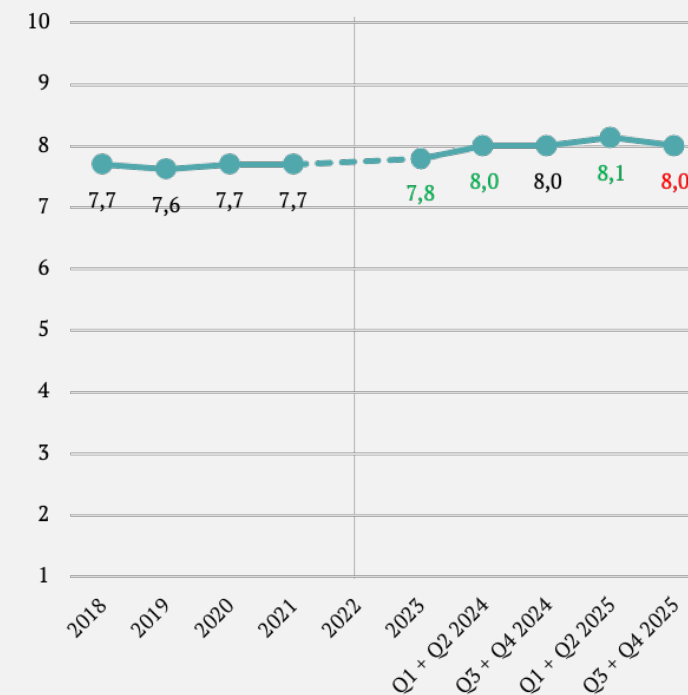
Trots op Defensie

In hoeverre ben je trots op Defensie?

Noodzaak van Defensie

In hoeverre vind je Defensie noodzakelijk voor Nederland?

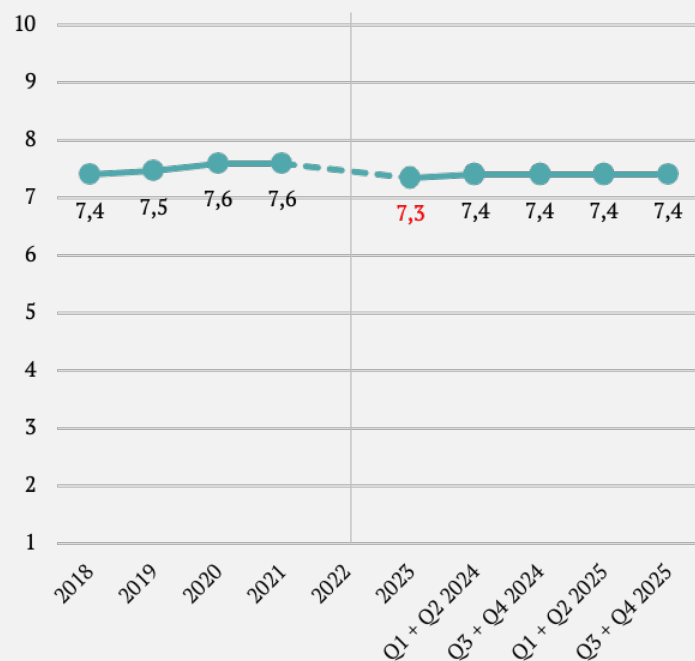
Q1: Onder draagvlak voor Defensie verstaan wij de mate waarin Defensie als organisatie gesteund wordt door de bevolking en de uitgaven aan Defensie terecht worden gevonden. In hoeverre steun je Defensie?

Q2: In hoeverre vind je Defensie noodzakelijk voor Nederland? | Q3: In hoeverre ben je trots op Defensie?

Draagvlak voor Defensie: rapportcijfers (2/3)

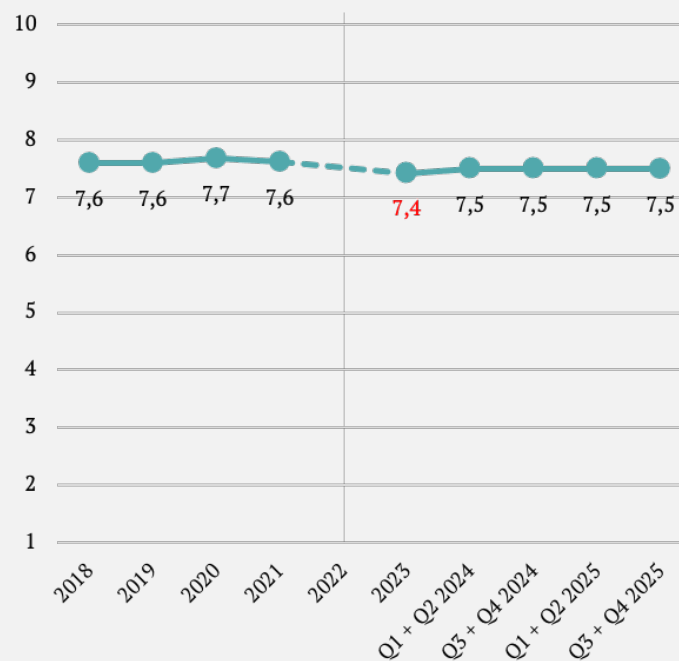
Moreel potentieel

Welk rapportcijfer geef je voor de discipline en toewijding van Nederlandse militairen?

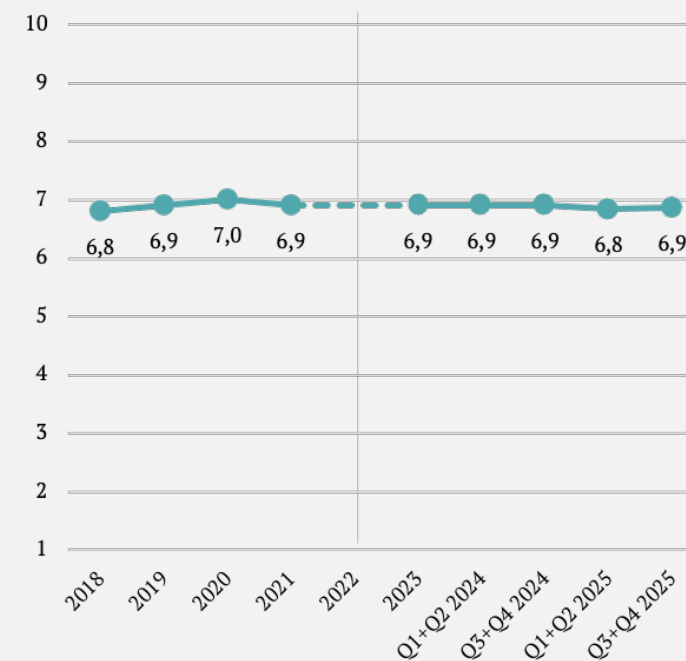
Verborgен potentieel

In hoeverre denk je dat Defensie achter de schermen belangrijk werk doet?

Competenties

Gewogen rapportcijfer o.b.v. de rapportcijfers voor de afzonderlijke taken (zie volgende pagina)

Q20: Welk rapportcijfer geef je voor de discipline en toewijding van de Nederlandse militairen? | Q21: In hoeverre denk je dat Defensie achter de schermen belangrijk werk doet?

Q22-24: Volgens de grondwet heeft Defensie drie taken. In hoeverre is Defensie in staat om de onderstaande taken uit te voeren?

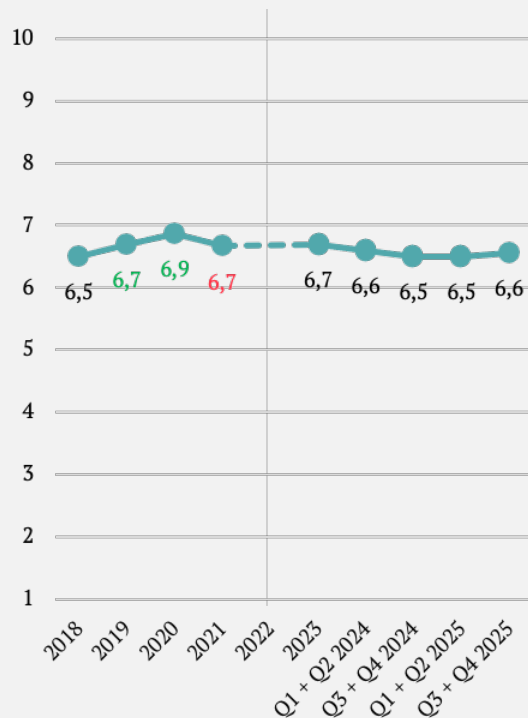
Draagvlak voor Defensie: rapportcijfers (3/3)

Volgens de Grondwet heeft Defensie drie taken:

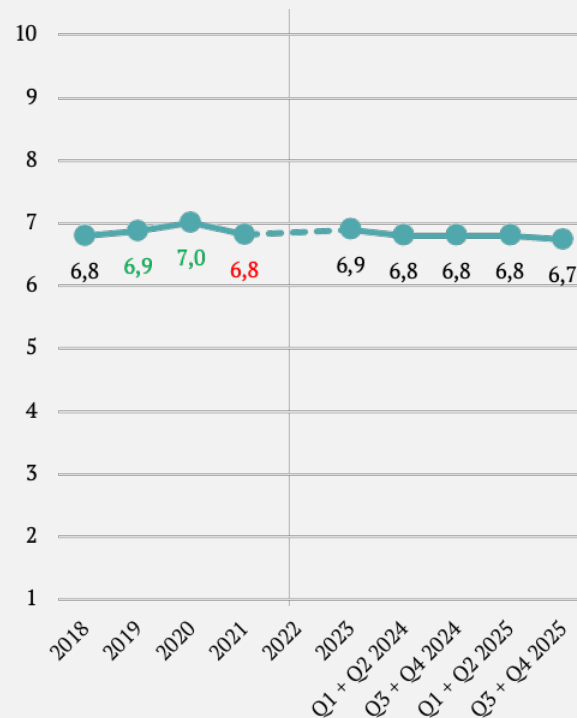
1. Verdedigen van het Nederlandse grondgebied en dat van bevriende landen tegen aanvallen van andere landen, maar ook tegen aanvallen van terroristische groeperingen.
2. Bijdragen aan de internationale vrede en veiligheid en de bescherming van mensenrechten.
3. Ondersteunen bij rampen en crises in Nederland, zoals bij uitbraak van veeziektes en overstromingen, maar ook bij politieonderzoek en het ruimen van explosieven.

In hoeverre is Defensie in staat deze drie taken goed uit te voeren?

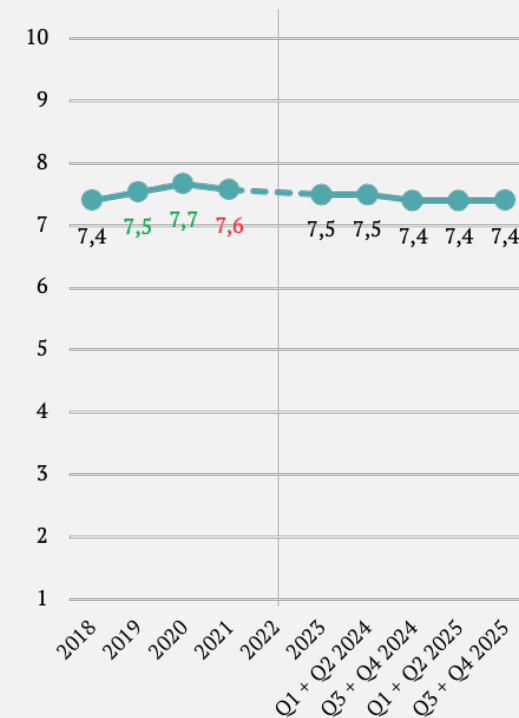
Competentie taak 1

Competentie taak 2

Competentie taak 3

Q22-24: Volgens de grondwet heeft Defensie drie taken. In hoeverre is Defensie in staat om de onderstaande taken uit te voeren?

Leeswijzer verschillscores

Op de volgende pagina's staan de belangrijkste indicatoren van draagvlak weergegeven. De stellingen over een pijler vormen de basis voor de pijler in het draagvlakmodel en niet het algemene rapportcijfer voor de pijler. Het rapportcijfer voor een pijler geeft het spontane, gevoelsmatige oordeel over de pijler weer, de stellingen vormen samen het beredeneerde oordeel over de pijler.

Links op de pagina staat de tabel met de stellingen die de pijler operationaliseren. In alle gevallen gaat het om drie of vier stellingen, de totaalscore die we weergeven per pijler is het gemiddelde van de verschillscores op de stellingen. De score die per pijler mogelijk is, ligt tussen de -100 en +100, zoals hieronder weergegeven in een voorbeeld.

Leeswijzer: Stellingen die door Nederlanders als positief worden beoordeeld, zijn in de grafieken groen gekleurd; stellingen die als negatief worden beoordeeld, zijn rood gekleurd.

Voorbeeld: hoogst mogelijke score op pijler

	% eens / zeer eens	% oneens / zeer oneens	Verschil- score
Stelling 1 positief geformuleerd	100%	0%	+100%
Stelling 2 positief geformuleerd	100%	0%	+100%
Stelling 3 negatief geformuleerd	0%	100%	+100%
Stelling 4 positief geformuleerd	100%	0%	+100%
Gemiddelde verschillscore			+100%

Voorbeeld: laagst mogelijke score op pijler

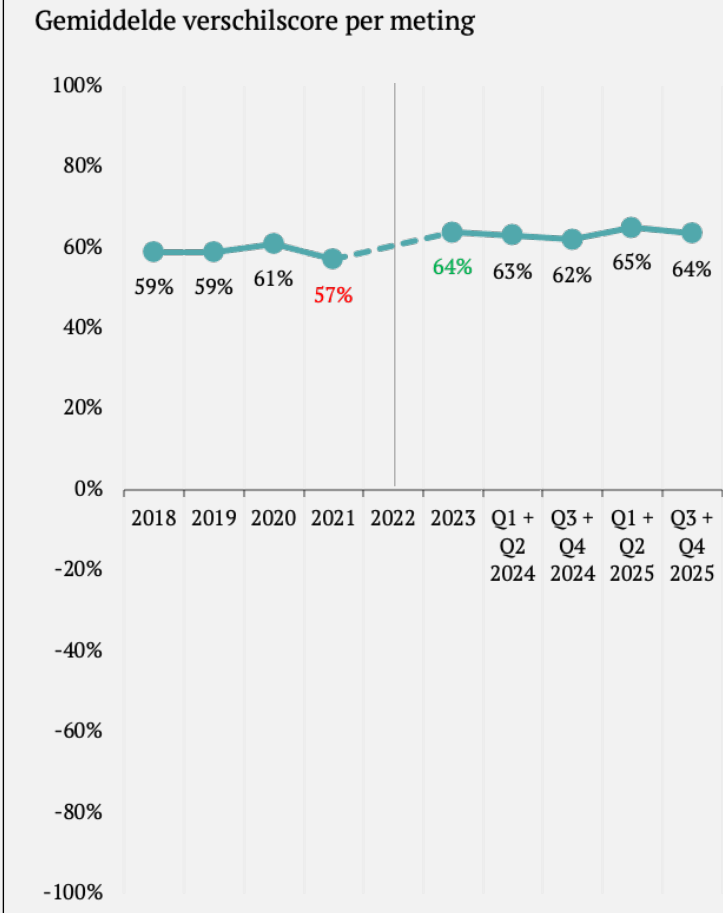
	% eens / zeer eens	% oneens / zeer oneens	Verschil- score
Stelling 1 positief geformuleerd	0%	100%	-100%
Stelling 2 positief geformuleerd	0%	100%	-100%
Stelling 3 negatief geformuleerd	100%	0%	-100%
Stelling 4 positief geformuleerd	0%	100%	-100%
Gemiddelde verschillscore			-100%

Trots

Stellingen: Trots
Basis: Tweede halfjaar 2025, n=1755

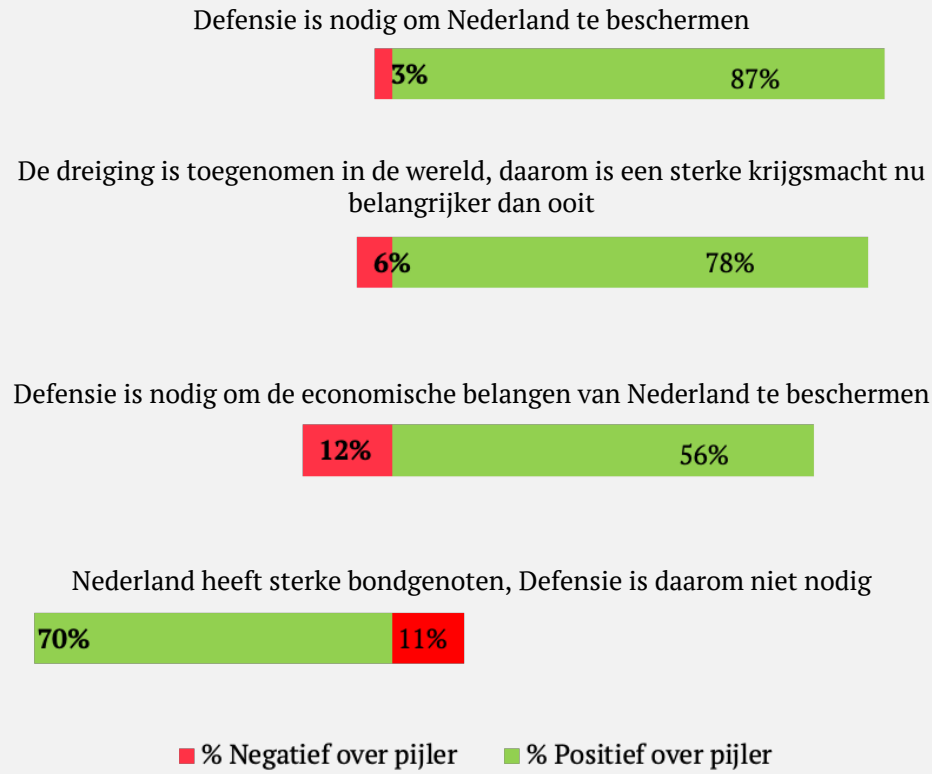
	Verschilscore (S2 2025)	Verschilscore (S1 2025)
Ik ben trots op onze militairen	66%	68%
Ik ben trots op de inzet van Nederlandse militairen in het buitenland	52%	53%
Ik ben trots op de inzet van militairen in Nederland	60%	64%
Defensie verricht goed werk	74%	76%
	+64%	+65%

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

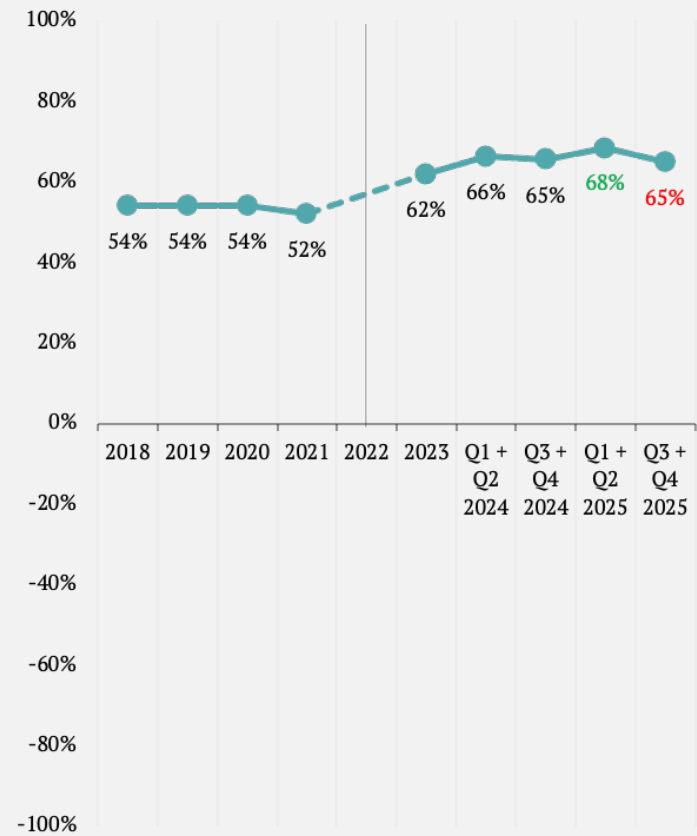
Noodzaak

Stellingen: Noodzaak
Basis: Tweede halfjaar 2025, n=1755

Verschilscore (S2 2025)	Verschilscore (S1 2025)
84%	85%
72%	76%
44%	49%
59%	64%
+65%	+68%

Gemiddelde verschilscore per meting

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

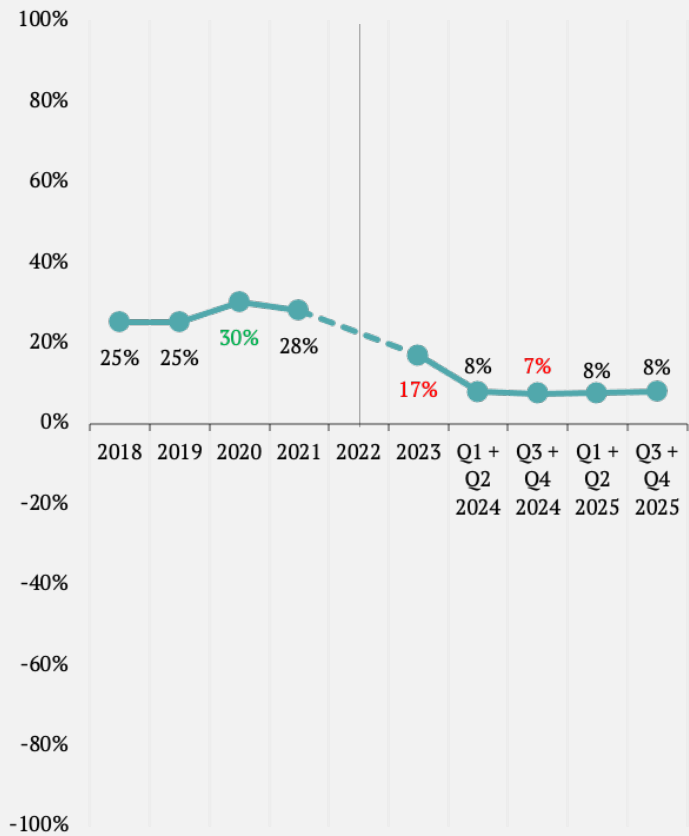
Gevoel van veiligheid (angst)

Stellingen: Gevoel van veiligheid
Basis: Tweede halfjaar 2025, n=1755

		Verschilscore (S2 2025)	Verschilscore (S1 2025)
Ik voel mij veilig in Nederland	11% 63%	52%	58%
Ik verwacht niet dat Nederland door een ander land wordt aangevallen	28% 35%	7%	5%
Ik denk dat we binnenkort een aanslag krijgen in Nederland	22% 30%	-8%	-12%
Het is niet waarschijnlijk dat Nederland in de komende 20 jaar in een oorlog terechtkomt	38% 20%	-18%	-21%
		+8%	+8%

■ % Negatief over pijler ■ % Positief over pijler

Gemiddelde verschilscore per meting

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

Moreel potentieel

Stellingen: Moreel potentieel
Basis: Tweede helft 2025, n=1755

Militairen wagen hun leven voor onze vrijheid en daar ben ik dankbaar voor

Ik bewonder de plichtsgetrouwheid van militairen

Defensie straalt gezag uit

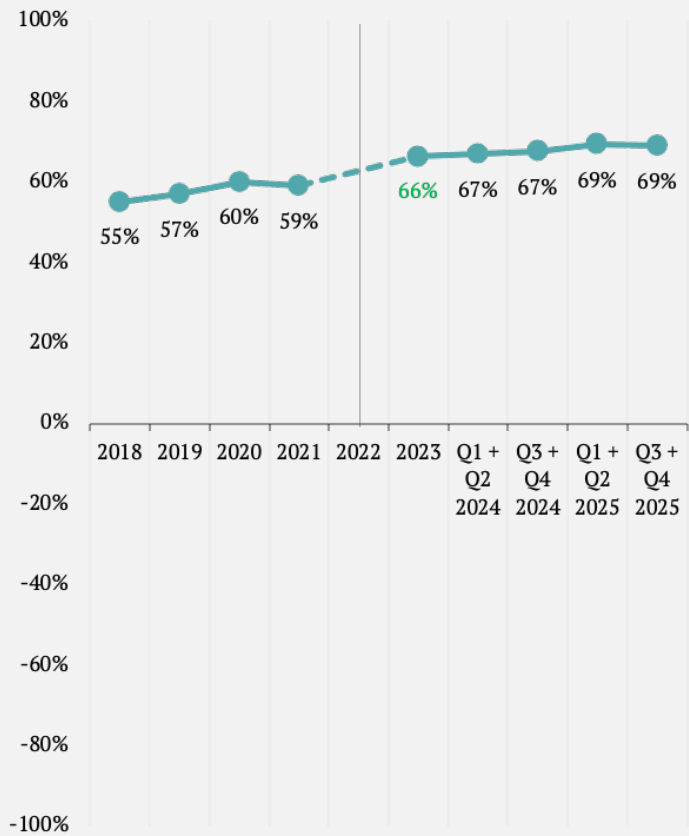
Bij Defensie weten ze nog wat discipline is

■ % Negatief over pijler ■ % Positief over pijler

	Verschilscore (S2 2025)	Verschilscore (S1 2025)
Militairen wagen hun leven voor onze vrijheid en daar ben ik dankbaar voor	80%	81%
Ik bewonder de plichtsgetrouwheid van militairen	71%	72%
Defensie straalt gezag uit	60%	60%
Bij Defensie weten ze nog wat discipline is	66%	63%
	+69%	+69%

Gemiddelde verschilscore per meting

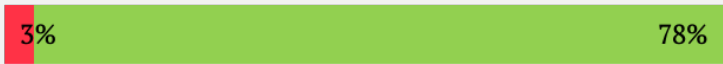

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

Verborgen potentieel

Stellingen: Verborgen potentieel
Basis: Tweede halfjaar 2025, n=1755

Ik denk dat Defensie veel nuttig werk doet, dat wij niet zien

Ik denk dat Defensie achter de schermen heel hard werkt om aanslagen in Nederland te voorkomen

Ik denk dat de elite-eenheden van Defensie veel belangrijk werk doen

■ % Negatief over pijler ■ % Positief over pijler

Verschilscore
(S2 2025)

Verschilscore
(S1 2025)

75%

78%

67%

69%

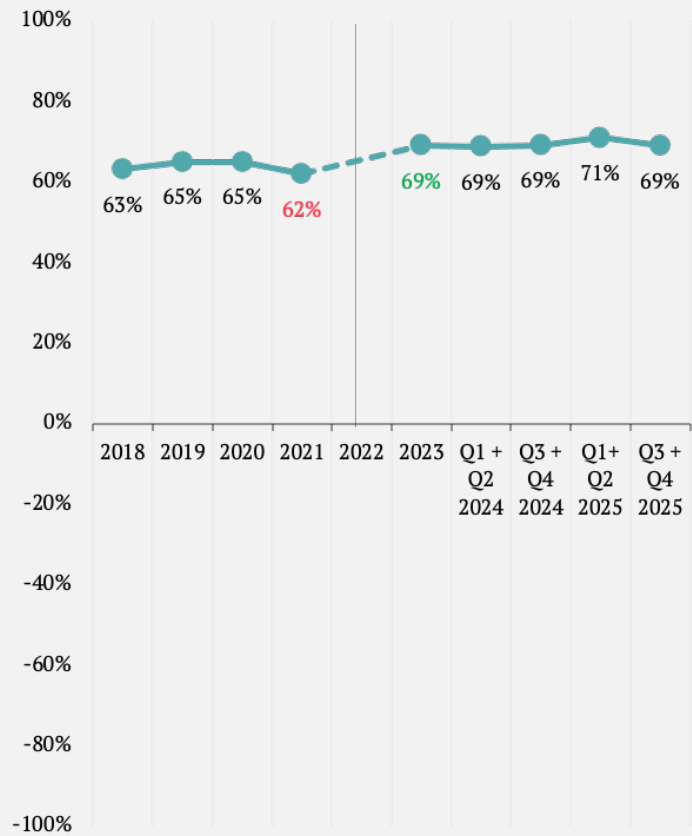
66%

66%

+69%

+71%

Gemiddelde verschilscore per meting

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

Competenties (1/4)

Stellingen: Middelen
Basis: Tweede halfjaar 2025, n=1755

Defensie heeft voldoende middelen om haar taken professioneel uit te voeren

Stellingen: Missies
Basis: Tweede halfjaar (n=1755)

Defensie heeft het materieel om internationale missies goed uit te voeren

Defensie heeft voldoende menskracht om internationale missies goed uit te voeren

■ % Negatief over pijler ■ % Positief over pijler

Verschilscore
(S2 2025)

-31%

14%

-9%

18%

-1%

+9%

Verschilscore
(S1 2025)

-44%

9%

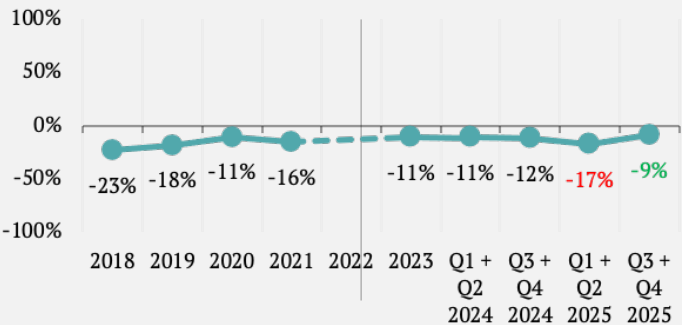
-17%

14%

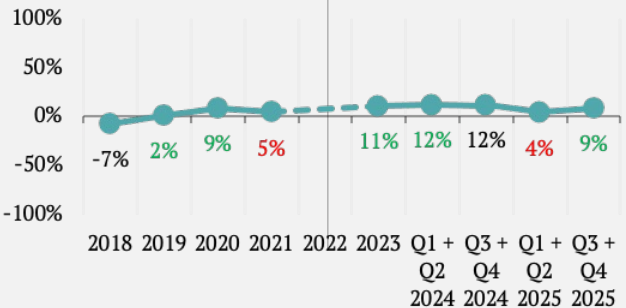
-5%

+4%

Verschilscore Middelen

Verschilscore Missies

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

Competenties (2/4)

Stellingen: Nationale inzet

Basis: Tweede halfjaar 2025, n=1755

Belangrijke doelen in Nederland, zoals vliegvelden en havens, zijn goed beschermd

Defensie heeft het materieel om in geval van een nationale ramp, bv. een overstroming of een aanslag, snelle en goede hulp te bieden

Stellingen: Samenwerking binnenland

Basis: Tweede halfjaar 2025, n=1755

Ik denk dat Defensie goed in staat is om samen te werken met autoriteiten als politie en brandweer in Nederland

Ik denk dat Defensie goed in staat is om samen te werken met de inlichtingendiensten in Nederland

■ % Negatief over pijler ■ % Positief over pijler

Verschilscore
(S2 2025)

32%

52%

+42%

71%

68%

+70%

Verschilscore
(S1 2025)

33%

50%

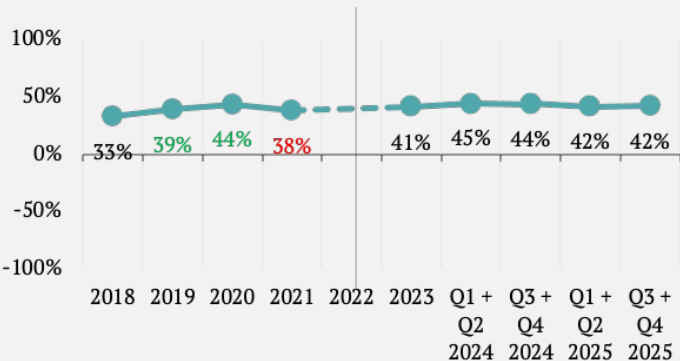
+42%

77%

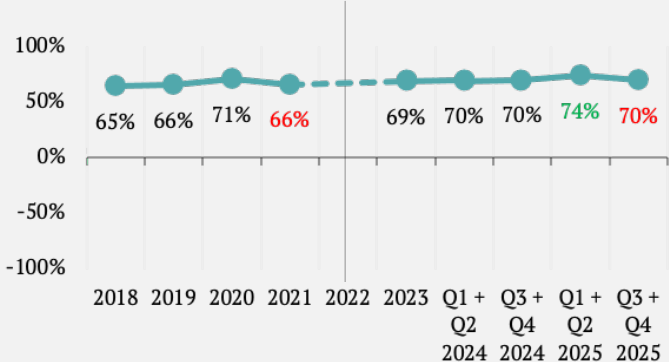
71%

+74%

Verschilscore Nationale inzet

Verschilscore Samenwerking binnenland

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

Competenties (3/4)

Stellingen: Samenwerking buitenland

Basis: Tweede halfjaar 2025, n=1755

Defensie heeft het materieel om de NAVO-, EU- en VN-taken goed uit te voeren

Defensie heeft voldoende menskracht om de NAVO-, EU- en VN-taken goed uit te voeren

Stellingen: Technologie

Basis: Tweede halfjaar 2025, n=1755

Het materiaal waar Defensie mee werkt is verouderd

Defensie loopt voorop met de nieuwste ontwikkelingen

■ % Negatief over pijler ■ % Positief over pijler

Verschilscore
(S2 2025)

13%

0%

+7%

-40%

15%

-12%

Verschilscore
(S1 2025)

11%

-5%

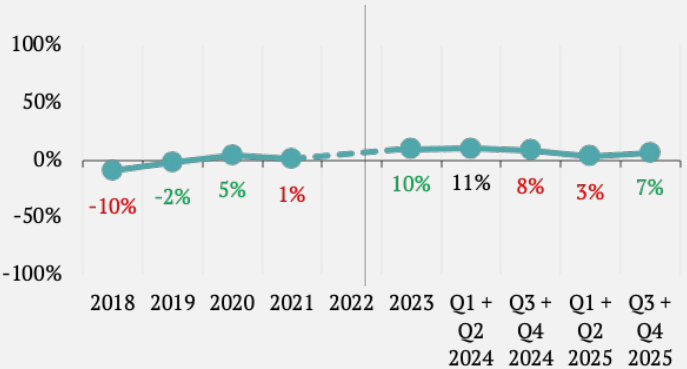
+3%

-40%

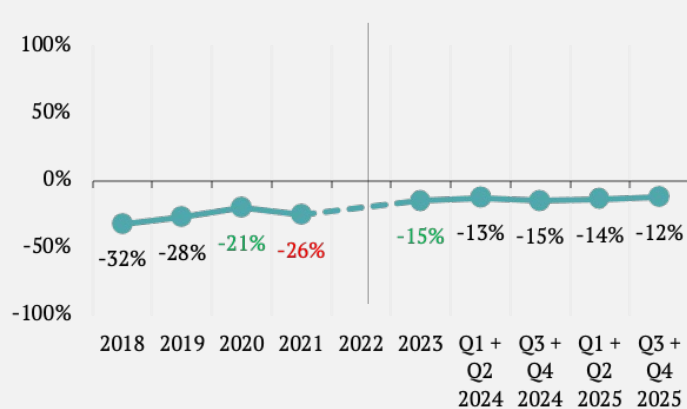
12%

-14%

Verschilscore Samenwerking buitenland

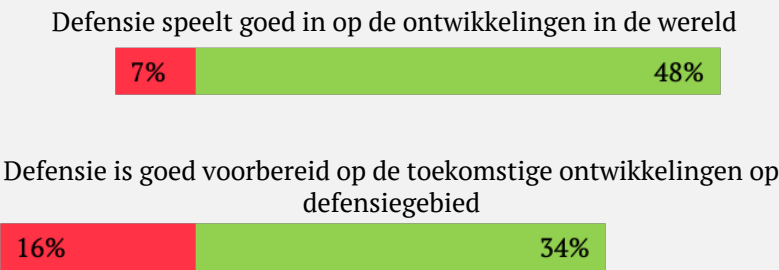
Verschilscore Technologie

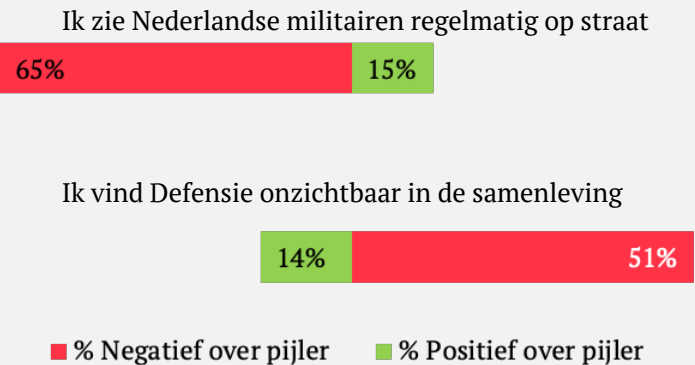
Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

Competenties (4/4)

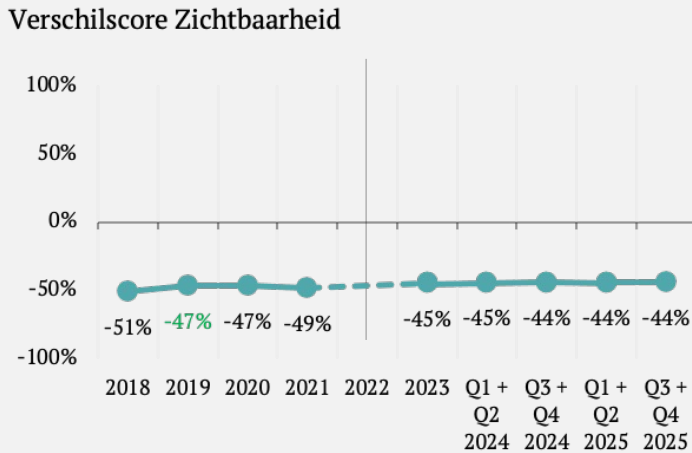
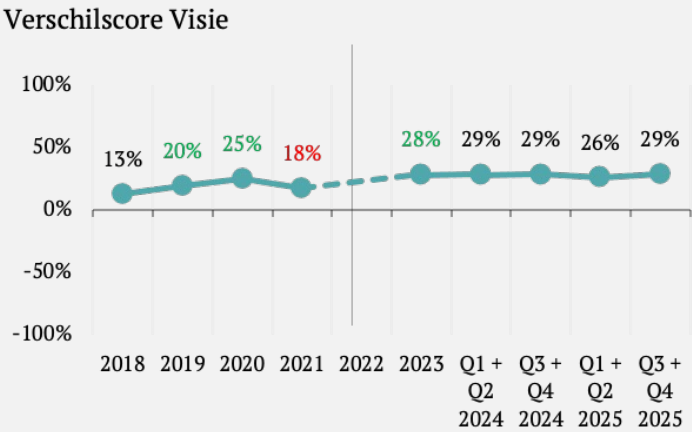
Stellingen: Visie
Basis: Tweede halfjaar 2025, n=1755

Stellingen: Zichtbaarheid
Basis: Tweede halfjaar 2025, n=1755

Verschilscore (S2 2025)	Verschilscore (S1 2025)
41%	38%
18%	14%
+29%	+26%
-50%	-50%
-37%	-38%
-44%	-44%

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

04 *Bijlagen*

Toelichting rapportcijfers Competenties

Vanaf het tweede kwartaal van 2018 is de berekening van het overall rapportcijfer voor Competenties aangepast. Voorheen (van Q1 2017 t/m Q2 2018) werd het rapportcijfer voor de competenties van Defensie in het algemeen rechtstreeks uitgevraagd in de Draagvlakmonitor. Met ingang van Q2 2018 is het overall rapportcijfer voor Competenties (zie pagina 15) een afgeleide van de rapportcijfers die aan de uitvoering van de drie grondwettelijke taken van Defensie worden toegekend (zie pagina 18), in combinatie met een constante score. De drie rapportcijfers leggen hierbij verschillend gewicht in de schaal. Voor het bepalen van het gewicht van elk van de taken is data gebruikt uit Q2 2017 t/m Q1 2018. Het rapportcijfer voor de uitvoering van taak 1 weegt het zwaarst, gevolgd door de rapportcijfers voor taak 3 en taak 2. De exacte gewichten zijn 0.441 (voor taak 1), 0.314 (voor taak 3) en 0.158 (voor taak 2). De constante score is 0.587.

Ongewogen en gewogen steekproefverdeling Q3 2025

Geslacht	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
Man	429	49%	437	50%
Vrouw	447	51%	439	50%
Anders / wil niet zeggen	1	0%	1	0%
Leeftijd	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
16 t/m 24 jaar	112	13%	118	13%
25 t/m 34 jaar	154	18%	166	19%
35 t/m 44 jaar	142	16%	139	16%
45 t/m 54 jaar	158	18%	155	18%
55 t/m 64 jaar	164	19%	156	18%
65 t/m 75 jaar	147	17%	144	16%

Opleiding	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
Hoog	282	32%	287	33%
Midden	372	42%	373	42%
Laag	223	25%	218	25%
Regio	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
Grote Steden	95	11%	110	13%
West	261	30%	257	29%
Noord	89	10%	86	10%
Oost	176	20%	184	21%
Zuid	210	24%	205	23%
Randgemeenten	46	5%	35	4%

Ongewogen en gewogen steekproefverdeling Q4 2025

Geslacht	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
Man	431	49%	437	50%
Vrouw	445	51%	439	50%
Anders / wil niet zeggen	2	0%	2	0%
Leeftijd	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
16 t/m 24 jaar	129	15%	137	16%
25 t/m 34 jaar	134	15%	146	17%
35 t/m 44 jaar	142	16%	136	15%
45 t/m 54 jaar	165	19%	159	18%
55 t/m 64 jaar	166	19%	161	18%
65 t/m 75 jaar	142	16%	138	16%

Opleiding	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
Hoog	289	33%	287	33%
Midden	366	44%	374	43%
Laag	223	25%	218	25%
Regio	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
Grote Steden	92	10%	110	13%
West	255	29%	258	29%
Noord	90	10%	85	10%
Oost	186	21%	184	21%
Zuid	212	24%	206	23%
Randgemeenten	43	5%	35	4%

the choice

Sumatrakade 1299
1019 RM Amsterdam

020 521 06 60
info@thechoice.nl
www.choice-insights.nl